

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in 8 Arist. de physica auscultatione libros - Cod. Ettenheim-Münster 271

[S.l.], [18. Jahrh.]

Qvaestio 4ta

[urn:nbn:de:bsz:31-129411](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129411)

QUESTIO 4TA DE privatiōe

In hac quæstione dicatur breviter, primo *Quæstio triaria*
quid sit privatiō, secundo quomodo sit, ac *quæstionis quæ*
dividatur, tertio quomodo princeps sit. *privatiōe na.*

ARTICULVS I^{VS} LVII § I

privatiō

De questione an sit privatiō, laborandum
non est, cum ab omnibus concedatur, tum etiam cui.
Satis ac rite probetur. *Sasumpta ex igitur nominis*
privatiōnis significatiōe, privatiō n. significat *definitio*
cariam alicuius in subiecto, sed dicitur caria *privatiōis.*
solum naturalium in rebus naturalibus, ut in lacte *quæ talis.*
vel aqua frigida a caria caloris, nigredinis, *privatiō ali,*
a caritate etc. quod dicitur privatiō. *exig in sub*
jecto, caren.
ta.

Notandum aliquos caruisse privatiōem esse
antem realem positivam, tamquam aliquam
realem distinctionem, quæ sibi distinguitur
quasi a sola quæ privatiō, alij dicuntur esse cariam

citatum realem subiecti ad soam, quae caret subiectum
 stio suarunt, qd privacem unig soa ug. privacem
 caloris dixarunt sa soam g'riam calori, quod
 e' frigg.

Notandum 2°, aliorum sententiam suissa superiorie
 diametro oppositam negatiam sed simplicitate pri-
 vacem sa ens sine reale, sine rati, sed purum,
 putumq' nihil a fundamanta tam huic, quam pri-
 oris sentia infra in obiactionib' solvamg. Ter-
 tia, et nra sentia, inter has qsi med ia de qua
 sit.

Conclio 1° privatio in recto, siue ut alij lo-
 ractu, n' e' quum, soa liter n' e' qd reale positivum, sed
 qd reale qd nihil, in obliquo vero, et gnotatiue e' aliqd re-
 sitivum, sed ale positivum. probat qm pars, n' ant est
 nihil, in ob-
 liquo u. e' nihil, sed privatio in recto e' n' ens, qd nihil,
 aliqd reale qd id, qd e' oppositum anti reali positivum, id
 positivum. sine dubio e' n' ens, sed privatio soa liter
 sumpta e' opposita anti reali positivum, nam
 in recto nihil aliud e', quam caria ac negatio
 anti talis hac a. caria siue negatio e' oppo-
 ta anti reali, qd e' n' ens. probat 2a pars con-
 clionis, qd privatio gnotatiue, siue qd idem
 id, qd privatio gnotat mihi subiectum, et agido subie-
 ad recipiendam soam, hac a. sunt entia rea-
 lia positiva, qd ex hac g'ctia sequi colligit.

Conclio 2^a privatio e' absentia, seu caria

Soa in subo agto, Str in subo agto, qd dicitur privatio e ab. 296
guis a negae, qd e carie antitatis in subo ineg. sanctia, seu
to, sine n habente capacitate antitatis, cuius carantia for.
e negatio, gelio hanc e recepta et dicitur. ma in subo
agto.

Nota negacem
a privacem dicitur
lingui.
An privatio sit
demum cum ma.

Conclio 3a privatio at ma n sunt eadem
pro qd qd assialiter e n ans, nequa qd e idam
cum eo qd e assialiter ans, sed privatio e assia-
litas n ans, qd n e eadem cum ma, qd e e
ialiter ans. Sto ma e pars subditia e reali.
tas gdituens privas n e, itam ma appetit for.
mam quamlibet, atq nulla privas appetit for.
mam, alias appetaratur sui corruptionem.

Privatio n ap-
petit foram,
alias appe-
taratur sui cor-
ruptionem.

Conclio 4a privas negi e relas distinctionis
negi realis agto, negi realis soa eposita al-
tail soa. probat prima pars gelionis, privas
tio, et relatio segre memoratas, sunt realitas
diversa, qd privas n e relas distinctionis.
probat ans, qd conunt sub diversis generibz
immediatis sunt diversa, sed privas at relas
conunt nimirum sub epositis, privatis at
relativis, sto probat ans possunt a se mu-
tio separari, nam adxantiata soa potest
ais privas n a relas distinctionis, qd da
manat soa a ma distinctionis. probat sta
pars gelionis privas epositi soa, agto
n epositi, qd distinguunt inter se agto.
at privas, n n. probat idem ia epositum et
non epositum eadem, itam privas tollit n a.

privatio, et
relatio n
sunt eadem.
qd conunt
sub diversis
praedicamentis.

179. *aphido adueniente sua.* probat tertia pars, qd
 e essentialiter ens, n pot e essentialiter
 n ens, qd negi sua positua, pot e e pri-
 uatio, illa n e essentialiter ens, hac essen-
 tialiter n ens. probat n e ens raris essen-
 tialiter, probat glio, nullum ens raris e ante
 operam illacty, sed priuatio qd e principiu
 generans e ante operam illacty qd, nam in
 constantu datur curia sibi in subo, ut carantia
 uisq in caeco, auditq in surdo etc.

Obiectio. **Dices**, si priuatio sunt ante operam illac-
 ty, qd sunt actia realia positua. *Responsio.*
 sequitur, nam priuatiom, aut negatiom e, id e
 e, ut docet Mend, atq n e sua, siue an-
 titatem aliquam, qd tñ ab e ante, ut
 sit essentialiter n ens.

Obiectio. **Dices**, contra supra dicta, priuatio e sim-
 pliciter n ens, solum nihilum, qd nullatim
 e qd reale. Sto au da tenebris, tamq
 i Phys: quam sacris litteris dicunt, qd nisi
 antibz realibz conuenire nequeunt, ut Genes
 q. tenebrae erunt etc. Tertio solum ens reale
 percipit sensum, sed priuatio aliq percipi-
 unt sensum, uisu nimirum tenebrae teste
 Acta 2. de aia, cap: 2. text: 138. Quarto in
 in Cantu trium quatuorq inuitant tenebrae
 q sunt priuatio ad laudam diuinam, qd dñi
Responsio. habere actiam realem, qua deum laudare
 possunt. Et ad unum distinguendo, e simplici

ans in recto C. in obliquo N. siue privatio latè
 accepta pro navigatione C. stricta N. R. ad
 stum nascendo ante ad probam, dico tenebras
 ad dici, id è lucem è existere C. è, id
 è veram hanc existiam N. ad tertium b. m.
 uitant tenebre ad laudas dicendas N. exci
 tandas contemplantium mentas C. nam talibz
 Con. ex S. Aug. in lib Sa naa boni g' menich.
 laudare in proposito è contemplantium mentas
 ad diuinas mentas alticare.

Responsio
secunda.

Assartio
S. Aug.
quid sit lau-
dare in hoc
loco.

ARTICULVS QVVS

quotplex sit privatio

Notandum primo privacem diuidi in proxi-
 nam et remotam, hac subdividit in generica-
 m, et individualem, item in subdita-
 lam, et accidentalem, hac è negatio sola
 accidentalis illa substialis in subo gto.

Divisio
privatis.
in proximam
et remotam.

Notandum 2do, remota privatio pote dici
 negatio sola in subo remota gto, è a. subun-
 remota gto, g sagit habet remotam privacem
 illud, vel qd rasm ante ultimam particulam
 vel sto, qe subsidiam corss, aliumve gra-
 dum genericum in clud, propter quem ai.
 hoc est subiecto non includit, vel re-
 gular formam recipere, cuius priva-
 tionem habere dicitur, sic planta et

quam si
catur privatio
remota.

149. talpa dicuntur remota subiecta apta ad vi-
sandum, sive habere privationem remotam
visus, planta quidam, quia includit ess sub-
stantiam corpus etc. talpa vero, quae haec ali-
am naturam genericam animalis, ex quibus
gradibus genericis nulli rationali absolute
forma visus, cuius privationem habere di-
cuntur. Varum ex dictis privationibus
primae est, impropria ac potius dicenda
negatio. Secunda est etiam impropria nec
non et sequens. Tertia dicitur subiectum

Subiectum remotum aptum, quando aptum est recipere
remota aptum
est, quia aptum formam aliquam ratione gradus specifici
est recipere sed non pro tali tempore, sic catulus an-
tequam aliquanta nonnum diem dicitur subiectum remotum
ratione gradus aptum ad recipiendum visum, quia ex prop-
specifici. ria natura specificae aptus est cum ha-
bere, non tamen pro illo tempore dicitur
tamen haec ipsae privationes in negatio-
nibus puris, ut sunt non leu, non legis
etc. quid istae possint, etiam de non ex-
tibus, simul et antibus rationalibus gra-
dicari, ut de Chimera, hirco caruo etc. pri-
uationes a. ille non prout, non animos,
sum dicere, Chimera est caeca, claudis

et ual non ens, ual nihil e' privatum for,
ma ignis, quia neque habendis oculis Chi,
meta, nequa etiam non ens recipiende
forma igne aptum est.

Quares, q' ergo dicitur proprie dicta pri-
uatio. Respondet, illa, que est absentia
forma a subiecto apto habere secundum
naturam, tempus, locum, partem, terminum
et modum secundum quem haberi illud con-
uenit.

Notandum tatio, remotam privationem
hoc loco dici illam, que e' carentia forma
in subiecto, secundum naturam suam spe-
cificam, et in tempore presenti, apto, et
aliquo modo disposito ad formam recipien-
dam, sic lignum dicitur habere privationem
remotam, quando de facto iam aliquos gra-
dus caloris ab igne recipit, proxime ta-
men nondum est ita dispositum, quando
notabilis pars dispositionis ad introducen-
dam formam d'asinit.

Definitio
proxima pri-
uationis.
proxima
privatio
e' carentia
subo adra.
cipiendam
proxime
apto. suam.

Notandum q' proximam privationem esse
carentiam in subiecto ad recipiendam
formam proxime apto, hoc e' habente pro-
ximam dispositionem, que tunc censet

Definitio
privationis
remote, remu-
ta privatio
illud q' e' carentia
specie in subo-
ditum sua sua.

101. essa, quando tam subiectum ex parte sua
quam forma habet, omnes dispositiones re-
quisitas, si dicas non dari proximam dispo-

Non datur. Si
positio proxima
S. moraliter d. Mathematica c. sumit itaqz proxima dis-
aut physica positio dupliciter uno moraliter, aut physice
M. Mathematica Mathem. proxima moraliter, siue physice
hic c. dicitur esse, qm ad introductionem nulla notabilis ac-
tionem proxima pars dispositionis amplius datur, siue ut
valiter. alii, moraliter proxima dispositio e, q invariabilis
ma, tempore illo minimo, siue in se cogitabili
c quis diuisibili ad huc in plures partes tyris

Quae proxima qd in aditu instans generans antecedit, proxi-
ma Mathem. dispositio e, q singul in ma, q
vel dispositio, vel tactus pars ultima existat
qm neutra dundari pot, neqz dispositio proxi-
ma Mathem. possibilis e, antea instans n. generans
nulla pars in antibus successivis e assignabi-
lis, q sit ultima, cum semper in alias. aliamqz
videt pot, ut ex dicendis de quantia patet

Conclio prima priuatio n e absoluta nec in
ad generationem, sumando ista pro unitione tota
cum ma. probat solio, qe pota haec triensul.
tam a duo. absqz priuatio, neqz absqz priuatio
potu e generatione. etc.

Conclio sta prudo sola substantialiter, requiritur
 essentialiter ad generandam quatenus generatio
 a mutatio per accidens u. ad compositionem, ratio prout
 est, quia ut aliquid mutetur per generationem sine
 substantialiter, debet necesse fore illa substantialiter
 caruisse, quam acquirit, alias si mutaretur,
 substantialiter, mutari non substantialiter est nunc se
 habere aliter substantialiter, quam ante si
 a. aliquid non accretet fore nonem quam an
 te caruisse non potest se nunc habere aliter
 quam ante hac a. caruisse a. prout ante.
 quia a. essentia fore in subo capaci, ad quod
 hoc ad recipiendum am formam, alias non potest
 illam accretum de nouo. probatur ista pars
 generationis quia coniungi potest totum essentia con
 positi nihil cogitando de priore.

152.
 An prius esset
 requiritur ad generationem

Mutari sub
 stantialiter
 est, nunc huc
 se aliter sub
 stantialiter, quam
 ante.

Conclio tertia, ad essentiam transmutatis
 nec remota, nec proxima requiritur prius
 involuans essentia disponia, sed ad eam sub
 stantialiter prius in subo capaci fore sub.
 stantialiter, quam tunc hunc habet abstrahendo in
 dispositiones aliquas habeat an non, probatur
 quod pars, quae ad substantialiter mutatur sub
 stantialiter subo existens fore substantialiter de nouo accret,
 a. quae unius, quod si non potest, saltem a. beati
 naturalis dispositio accretum, quae sequitur sine prius a. b.
 involuans dispositioes tunc antarias eorum
 requiritur ad essentiam mutatis, dictum mutatis

An ad essentiam
 transmutatis
 requiritur aliqua
 prius.

153.

quod sine ipsis esse potest exemplum esse possunt
exemplum solis in statu salis mutata, et aqua
in vinum a Christo in Cana galilaeae, et patet
manu suba est ex prima

Conclio quarto, generatio pro ut de factis
et ordinaria principium, a prius proxima
ratio est quae de factis et reallitas nunquam nihil
sicut ista, nisi ad sint proxima dependentes

propter proxima prius

Nota prius. **Conclio** quinta, prius principalis in igno-
rationem in generatio instanti, ad adigi tunc quod facta pro
ipso generatio est et prius primo ista. probatur quod
rationis in. tunc principiat, quod ut actionis produc-
cipi a re.

tunc dicitur esse prius pro in instanti
generatio dicitur esse. tunc probatur prius
principiat quod suba eam dicitur, et a in
igne ut. ualut tunc a quo transit ad for-
mem ignis tanquam tunc tunc quae, sed in
eo instanti, in quo tunc generatio suba dicitur
prius tunc n. primo est facta ante cuius
pro tunc moralis semper prius

Obiectio Contra obiectum primo. prius est nihil quod non
prima con. principium. tunc quibus, aliis di. oppositas et
tra gelliam. tunc ad transmutam, ut de factis sit trans-

Obiectio ista. tunc sunt et principie transmutatis tunc
tunc nulla est prius, quod nulla prius est prin-
cipium generatio s. aut, uel n. est prius quod
actu principiat, tunc quod generatio est ista.

ual e qd n principal actu, id e ante generandam 157.
nautrum dici potest, n primum qd hinc n e
n stum qd subum ante indans generans nun
quam fuit actum ad recipiendam formam
e sequi priuam n habuit cum rationali subum
actum toto n. tempore illo ante habuit formam
quandam substantialem cum qua naturaliter
potest generare alia forma substantiali, ut cum
alia planta forma in iniis e n potest cui
recipienda subum capax dicitur. Quarto Obiecti.
n dat priuam proximam qd n potest e prin-
cipium. q. ans qd includit naturaliter dicitur
composita, proxima scilicet dispositionem et
formam substantialem abstraham, cum forma in eodem in-
stanti temporis adit quo materia e proxima
disposita, et in eodem instanti e forma ab-
straham, et eadem e praeiam implicat,
ante indans n. generans n dat proximam Obiecti.
dispositio. Quinto materia n distinguit a pri-
uam qd priuam n fuit distinctum princi-
pium a materia. q. ins ex dicit qd dicit assertio
materia et priuam e idem numero
q. etiam idem species, unde fuit argu. istud
q. sunt eadem species, ac numero illa inter
se n distinguuntur, ut patet in dicitur, atq.
materia et priuam sunt stum dicitur eadem
numero sequi etiam species maior n. unitas

155. qualis est numerica includit minorem speci-
ficam scilicet et genericam, ergo notat se non
distinguentur.

Respondet ad primum articulum d. c. ob id est primum
positiva influens ut dicitur in principia
tum est negativa et per modum termini a quo
nihil recedendo est.

Respondet ad secundum articulum d. c. quia quanti-
tas et dispositiones reuocari possunt ad maiorem
primum u. e. ad deo diuersi generis in ree princi-
piandi, cum sit terminus a quo.

Respondet ad tertium negando dicitur ad probandum
tertium. Dico primum existere, antequam actu principi-
et, id est eo tempore, quo instanti generatur
primum, quod uero de subiecto tunc non est
actum, distributum, in sensu composito qua-
liter est in subiectum in sola subiecti est.
in sensu diuiso est. quia nullum est assigna-
bilia instanti toto illo tempore in quo
primum abest care illam primum eam suam etiam
ad aliam respicere.

Respondet ad quartum d. dicitur non de mathematico
quarto. prima est moralitas ac physica. ut supra ex-
plicationem est d. dicitur eadem ratione responde-
tum est ad probandum articulum.

Respondet ad quintam ex solo, et scoto d. d.
quinto. d. eius probandum sunt unum numerum intrinsecum
extrinsecum est uocalis a. illud unum numerum intrinsecum

qd' e' ultimus actus iam e' apertus partibilis in
 plures tales sunt cuilibet speciei individuae ^{quid sit numerus}
 extrinseca u. unum numero dicitur q' habet unum subiectum ^{intrinsicum.}
 sic unum numero extrinseca appellatur oia acci ^{quid extrin-}
 q' sunt in eodem subiecto. ^{secu.}

Quaerestio h'c, an tota maiestas habeant prop. queras.
 riem subsidiariam an u. beneficio subsidia
 maiori subsistent.

Ad hoc subiectum respondendum est ad supra
 arto q. 3. de sol. nunc respondat qmo. ^{Respondat}
 suar. 2. Matzgh. d. 3. s. 5. n. 18. subdit ^{suar.}

etas tota maiestas regi partialem subsidiariam
 an habere, regi subsistere, ratio illig' e' q'
 q' habet subsidiariam debet hanc indagari
 siam a sub. substantante, sed tota maiestas
 las h' habet hanc indagari: an q' regi
 subsidiariam, sed respondat Mand. ad hoc ^{Respondat}
 argu. d. 2. phys. s. 4. sub sec. 2. negando ^{sto Mand.}
 sag'ca maioris, ad q' satis int ad hoc ut
 aliq' partialiter subsistere dicat, q' si ill
 indagans ab alio tanq' supposito de

quando res dicat dependere ab
 gaudere a. res alia qua ab alio tanq' supposito
 gaudere dicitur teste Mur. q. 6. qn' e' actuale
 pot' existia eius rei modis cas, participi
 ac tunc ultimo per subsidiariam alterius.

Totas maiestas habere parti.
 hanc partialem subsidiariam, ratio e' eius esse
 d. 4. q. q' libet pars maiestas compositi ut.

154.

aqua, h'et propriam substantiam, eo ipso qd
quibet pars aquae e' completa essentialiter in
rae substantia partantis et partibz aërialibz
et nulla pars aquae dependet ab altera
qd et quis pars aërialis propriam habet sub
stantiam partialem p. c. qd magis discrepant
partes aërales quam integrales, qd sequi
dicitur partem, completam p'unt eadem
indivisiibili substantia. Ita ratio e' quia
maior substantia e' partialis, qd respondet
ei altera partialis, itam e' incompleta
qd Sabat e' alia partialis. C. d. n. qd
respondet partem et completam n' pot' a. e'
nisi substantia sua, qd dabit substantia
sua, sed haec res ampliore quam
presenti locum requirit, intus in hideri
pot' suam loco supra citi. Turdado R. u.
trac. 2. q. 1. Mur. d. 6. q. 2.

ARTICULVS TERTIVS DE affectioibz priuationis

Sicut priuatio n' e' propria ens, ita neci h'et
Nota priuatiuitas propria loqdo, nihil e' qd saltem con
tinetur in se. Nota notatiua e' ens, ita quoq' illi entis affectiones
h'ent e' ens aliqua tribuunt. priuatiuitas e' ens in se

substantialis siue accidentalis tot sunt privas 158.
quot suba capacia, nondum tali sua allicta sunt privas.
tas manifesta e, ergo eundem individuis sub,
iactis diuarse privas.

Contrario eundem sua in eodem subo, unaten una e tm
e privas totalis, ratio e, qe sublata una pri, privatio tota
uac, nulla restat, ponit n. statim sua, cum qua ta una nulla
existere nequit ulla privas.

Secunda, una privas e tm unig sua, et n
plurium sua rum, ratio e, qe sicut plurium sua
sum una privas tunc soluta, una ex illis suis
manerat adhuc privas e qe nisi sua ponit
totalitas, qua privas privatio, tunc neqz pri,
uatio tollitur, qd e impossibile, sic n. in eo,
dem subo sua simul, et eiqz privas essat.

Tertia, privas sua substantialis, a suscipit ma,
gis, aut ming, ratio e, qe alias deberat e
negas sua magis aut ming suscipiantis,
qd de sua substantiali dici nequit.

Contrario privas aliqua acciunt suscipi, privatio
unt magis, et ming, qe tales privas sunt dupliciter
carie sua rum magis et ming suscipiantium. tollitur, po.
sitiue, et
negatiue.

Quarta, privas potz tolli dupliciter, positi,
ue, et negatiue, positiue qm per sua egi
posita posiem in subo tunc n. cessat carie
sua, q sequi et privas, q e ipsis carie, na,
gatiue, nihil videlicet potendo, sed agendi
in subo destruendo, tunc n. licet carie sua

159. in subo germaneal, grindo th n erit qua inuol
uit semper subo aphoicem. Atq; haec in unig
at primi libri tactum, unig ac prima persona
in ss. triada dei patris honorem, ac glori
am dicta sunt.

IN SECUNDO
LIBRUM PH
SICORVM AR
LIS H

Prooemium H

Divisio libri. Explicat phlg hoc secundo libro.
si secundi primo, quid sit naa. Secundo distinguit ma
phys. Atq; mathematicum a physico, licet in obiecto con
uenire uideant. Tertio agit de causis, ca
ram q; diuisione, nos more consuato toti hui
libro unica dispate, sed aliquot quaestionib;
diuisa, sinam imponemg

DISPUTATIO I
DE
NATURA H